СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 6. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 8 січня, 1934.

VOL. XLII. No. 6. Jersey City, N. J., Monday, January 8, 1934. THREE CENTS.

КОЛЯДА -- РІДНІЙ ШКОЛІ В РІДНІМ КРАЮ

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ПОСПІХУ

ВАШИНҐТОН. — Провідники демократичних сенаторів і конґресменів відбули з президентом Рузвелтом довшу конференцію про тактику партії в конґресі. Президент представив провідникам більшости потребу поспіху в ухваленню його буджетової програми, а рівночасно остерігав перед підвищуванням буджету.

Президент, видно, хотів би, щоби конґрес покінчив свої праці до 15 травна.

Секретар скарбу звертав увагу на факт, що ціна шерів на біржі від президентової буджетової пропозиції ні не підноситься, ні не падає. Він уважає це відрадним явищем.

ПАЛАТА ПОСЛІВ УСТАНОВЛЯЄ ПОДАТОК НА ГОРІВКУ.

ВАШИНҐТОН. — Палата послів ухвалила 388 голосами проти 5 пропоновану податковим комітетом ухвалену про податок на алькогольні напитки. Податок від горівки має виносити 2 доляри від ґальона горівки.

Сенат має взяти справу під обради в понеділок або вівторок.

Над проєктом податку не було в палаті послів довшої дебати. Тільки один републиканець домагався високого податку на французькі шампани за те, що Франція не звертає Америці воєнної позички.

ЩЕ ОДИН КОДЕКС.

ВАШИНҐТОН. — Президент потвердив кодекс чесної конкуренції в гуртовій торговлі засобами поживи.

Кодекс відноситься до яких 13,000 гуртових купецьких підприємств та 185,000 робітників. Входить він у життя в наступний четвер.

АРЕШТ ШАЙКИ ФАЛЬШИВНИКІВ ГРОШЕЙ.

НЮАРК (Ню Джерзі). — Федеральна поліція арештувала тут 9 осіб, яким вона закидує пускання в обіг фальшивих банкнотів по 5, 10 та 20 долярів.

Пять з них, а саме: Вілієм Талфро, Сем Джелосо, Вилієм Дюрієй, Макс Фінкелстайн та Рудольф Вінчелі творили основний заговір. Чотири інші, а саме: Адам Мондик, Едвард та Чарлз Арлуз і Джозеф Бравн, як каже поліція, пускали банкноти в обіг.

КОНҐРЕСМЕНИ СВАРЯТЬСЯ ЗА ПОЗИЧЕНУ ГОРІВКУ.

ВАШИНҐТОН. — У палаті послів конґресу розігралася в пятницю цікава сцена. Два конґресмени, Бритен і Сабат, сварилися за мито на французьке вино. Щоби допекти Бритенови за його промову за мито, Сабат сказав: „Ви є знавцем французьких вин. Я не хочу з вами говорити".

„Я хочу спитатися джентельмена, коли він зверне мені фляшку джіну, яку він позичив у мене три роки тому".

Сабат почервонів і махнув рукою, немовби хотів сказати, що цього вже досить. Він додав: „Я зверну її, коли закон на це дозволить. Я не хочу нести її вулицею".

„Ви не хочете її нести?" — відпалив Бритен. „А хто поніс першу фляшку?

Сцена пригадала людям, що трунки ще й досі не дозволені в Дистрикті Колумбія.

ЛЕТУН БЛУКАВ ПІДЧАС БУРІ 4 ГОДИНИ.

НЮАРК (Ню Джерзі). — Почтовий летун Дін Берфорд мав осісти з почтою в півночі з четверга на пятницю на місцевому летничому полі. Коли його літак опинився над містом Пасейком, поліція дала йому радіом осторогу, що небезпечно осідати на землю. Летун став кружляти, ждучи на кінець бурі, долетів десь аж до Филаделфії, а потім стратив дорогу та звязок зі своєю летничою стацією.

На висоті півтори тисячі стіп на крилах пропелєра стала творитися груба верства леду, і летун побачив, що він мусить осідати. Та за кождим разом він не міг бачити землі. Він знову вилетів на висоту 6,000 стіп полетів на північ та долетів десь аж до Олбані. Тут він знов дістав получення з радіовою стацією та вернувся до Нюарку, маючи в збірнику ґазоліни ще на три години літання.

АРЕШТ ЗА РЕКЕТІРСТВО НАД РОБІТНИКАМИ.

НЮ ЙОРК. — Поліція арештувала Ізидора Прушанського та Сема Кунера, котрим вона закидає, що вони вимушували від робітників гроші загрозою втрати роботи.

Прушанський є фарбярем і, як поліція каже, він узяв від товариша праці 50 долярів, загрозивши йому викиненням з роботи.

ПОВОРОТ ЛОВЦЯ ЗВІРІВ.

На кораблі „Рекс" вернувся до Ню Йорку з півторарічного побуту в джунґлях південної Азії Френк Бок, котрий займається професіонально ловлею живих звірів для ріжних звіринців. За ввесь той час він мав одну небезпечну пригоду з великим вужем-давуном, з котрого звоїв вийшов майже чудом.

20-ЛІТНІЙ НАЧАЛЬНИЙ РЕДАКТОР.

Мусоліні іменував начальним редактором часопису „Пополь д'Італія" свого братанка, Віта Мусолінія. Є це наймолодший редактор в Італії, бо має всього 20 літ.

(Цей часопис оснував сам Мусоліні, а коли він став провідником фашизму, начальним редактором тогож часопису був його рідний брат Арнольдо, що тому рік помер. — Ред.).

ВОРОХОБНЯ ВЯЗНІВ У СОСНОВЦІ.

У карному заведенні в Сосновці (Польща) вибухла ворохобня вязнів на тлі сподіваної амнестії. Вязні надіялися, що дня 11. листопада 1933 р. буде проголошена амнестія. Колиж того дня їм не проголосили амнестії, вязні довели до гострого конфлікту з вязничними сторожами, так, що мусіла інтервенїювати поліція.

На другий день повторилися заворушення. Вязні домагались амнестії, при чому вибили шиби і поломили вязничну обстановку. Управа вязниці завізвала поліцію, яка привернула спокій.

ЦІКАВІ ЗНАХІДКИ В ІТАЛІЇ.

Мусоліні видав розпорядження розшукувати під землею сліди колишньої слави старинних Римлян. І разураз учені археольоґи знаходять дуже цікаві речі, що чудуть світ. Отсе під містечком Касіна на шляху з Риму до Неаполю в одній печері відкрили казочний храм римського цісаря Тиберія. У цій печері знайшли водопроводи і фонтанну, що на диво дуже добре збереглися до наших часів. Дуже гарно збереглися рештки мозаїкових малюнків на печерних стінах.

Але найцікавіша знахідка це статуя бога Апольона. Вона обєднує у собі два різьбарські стилі, з двох шкіл. Голова вирізблена за правилами грецької школи, а решта постаті з характеристичними ц і х а м и римської скульптурної школи.

СВЯТИЙ „ІПЕРИТ".

Підчас ґазової атаки на Варшаву, що відбулася цими днями, завважила поліція на деяких вікнах наліпки невідомого святого. Під образком виднів напис: „Святий Іперит, протиґазовий патрон". У слідстві виявилося, що винахідником цього святого є якийсь Ян Міотла, котрий у дуже спритний спосіб зумів обманути легковірних мешканців Варшави, продаючи їм безвартісні клаптики паперу за урядові наліпки.

NRA
MEMBER
U.S.
WE DO OUR PART

ПРИГОДА КОМОРНИКА.

В кольонії Бабичі на Холмщині коморник Кльосек підчас виконування своїх обовязків в хаті Яна Майки зустрінувся з гострим спротивом кольоніста, який у поденервованні вирвав коморникови з рук документи і вкинув в огонь. Наслідком того коморник, ратуючи документи, попарив собі руки, а Майка втік, але його затримано й потягнено до карної відповідальности.

ДОВКОЛА СВІТА В СКЛАДАКУ.

Італійський король приняв на авдієнції німецького журналіста Фридриха Ульриха, що відбуває подорож довкола світа в ґумовім складаку. Він пустився в дорогу з Кілю 15. червня 1933 р., удаючись до Бремену, звідси до Амстердаму, опісля крізь Остенду, каналами й ріками до Парижа, Марсилії, а врешті Середземним морем до Ґенуї і Риму. Ульрих думає, що його подорож довкола світа потреває 14 років.

ЖАХЛИВА СМЕРТЬ ПІДПАЛЯЧА.

В селі Олеську, володимирського пов., вибухла пожежа в господарстві Григора Сороки. Підчас ратункової акції виявилося, що пожежу спричинив зять потерпівшого, Павло Лемешко, який жив з тестем у ворожих відносинах. Біля будинку між тестем і зятем прийшло до бійки. В одній хвилині Лемешко вирвався з рук тестя і скочив у вогонь, де на очах зібраних смертельно попікся. Його намагалися вратувати, та він не дався. В безнадійному стані Лемешка відвезено до шпиталю.

МАЛПИ ЗІЛИ 1,000 ШІЛІНҐІВ.

Інж. проф. Каплян з Унґерах спровадив собі перед роком дві малпи, які держав у клітці у своюму кабінеті. Кожного дня інжинір випускав малпи з клітки, щоби собі трохи погерцювали по мешканню. Одного дня малпи старим звичаєм білали свобідно по кабінеті. Стрінувши на бюрку професора портфель з грішми, відчинили, витягнули кільканацять 100-шілінґових банкнотів, а що ріжнобарвні паперці взяли вони здогадно за якісь ласощі, почали їх дерти і їсти. Щоправда, професор завважив як малпи їли банкноти, і встиг їм відобрати портфель, але, як згодом переконався, малпи вже зїли були 1,000 шілінґів.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА МАШИНКИ ДО РОБЛЕННЯ ГРОШЕЙ.

Перед лавою присяжних у стейтовому суді в Бріджтон, Н. Дж., ставав 45-літній Майк Бровка, обжалований за те, що витягнув від Марії Ріс її життєві ощадности в сумі 1,400 долярів при помочі відомого обману з машинкою до роблення грошей. Обжалований має відсидіти від півтретя до трох літ у тюрмі та заплатити гривну в сумі пів тисячі долярів.

РЕКІН ЗАДУШИВ МОРЯКА-РИБАКА.

В Палєрмі (Італія) трапився незвичайний трагічний випадок смерти, якого жертвою впав 75-літній рибак. Підчас ловлі рекінів линва вудки, на яку зловилась одна з тих тварюк, обмотала карк рибака і рекін ще почав кидатися і так міцно затиснув мотуз, що рибалка задушився, заки його товариші встигли прийти йому з помічю.

БОГОСЛУЖЕННЯ В ЛІТАКУ.

Париський „Ля Кроа" повідомляє, що в свято Ісуса Христа, володаря моря, над Коринтійським заливом і Патрасом відправили перше богослуження в повітрі на гидропляні, який курсує між Сайґоном і Марсилією. Відправляв богослуження чернець, що їхав із французьких місій на Сході до Марсилії. Він дістав до того уповажнення. До Служби Божої служив черцеви один із подорожних.

ВІСІМ МІЛІОНІВ ДЕФІЦИТУ.

Буджетовий прелімінар міста Варшави на наступний рік заповідається дефіцитом наслідком спадку міських доходів. Дефіцит пефедбачають на 8 міл. зл.

АВСТРІЯ ПОСТАРАЛАСЯ ПРО КАТА.

Супроти введення кари смерти в Австрії австрійський уряд зааґанжував уже ката. Є ним 50-літній робітник Лянґ, свояк ката з часів давньої Австрії. За свою функцію він не буде мати постійної платні, але буде побирати винагороду за кожне виконання смертного присуду.

ГРАБУНКОВЕ ДУШОГУБСТВО.

До хати купця Фрідмана у Львові візвали пожежну сторожу та ратункову стацію, бо відтам добувався дим і чути було крики. Виявилося, що хтось ограбив хату, а наймичку оглушив ударом, облив нафтою та підпалив. Під впливом болю дівчина відзискала перед смертю притомність і стала кричати. Та вже було запізно: як сусіди надбігли, виновників уже не було. Пожежна сторожа вгасила вогонь. Тіло наймички було вже звуглене. Ствердили, що шафи були розбиті, злодії забрали годинники й інші річи. О півночі арештували одного з учасників грабункового душогубства. Назвище держать у тайні.

ГРОЗА ГОЛОДОВОЇ КАТАСТРОФИ НА ГУЦУЛЬЩИНІ

ЛЬВІВ. — Львівський „Новий Час" подає голос очевидця, котрий обїхав Гуцульщину й описує свої враження між іншим ось як:

„Наші гарні але вбогі гуцульські й деякі підгірські села стоять перед страшною голодовою катастрофою. Землі тут люди мають мало, вона тут у горах маловрожайна. Люди на селі живляться тут звичайно кукурудзою і бараболею. Цього року тут великий неврожай. Весна була дуже пізною, літо дощеве й мокре, до того багато шкоди наробила літня повінь. Уже в жовтні вдарило кілька нічних, досить сильних морозів, що до решти знищили ще недоспілу і перемерзлу кукурудзу.

„Зима тут дуже люта. У звязку з зимном і поганим відживлюванням та недоїданням кинулися між людей хороби; особливо багато тут хорих дітей. Смертність в останніх двох тижнях дуже велика.

„Я мав нагоду відвідати ці загрожені села і хати. Жах огортає чоловіка, коли дивиться на чорне горе і неописану нужду наших братів.

„Чорний голод і смерть заглядають в очі соткам наших братів-Гуцулів, красі і гордощам нашої великої Нації".

Ця вістка кінчиться зазивом до орґанізування негайної допомогової акції голодуючій Гуцульщині. Редакція зазначує, що коли не можливо переслати гроші, зібрані на ратунок голодуючих на Великій Україні, то було би добре вислати їх на ратунок голодуючої Гуцульщини.

НОВІ ПРИСУДИ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

ЛЬВІВ. — Закінчилася карна розправа проти Богдана Мушки і тов. за приналежність до Орґанізації Українських Націоналістів. Пятьох молодих хлопців засуджено на тюрму від 2 до 8 років.

КРЕМЕНЕЦЬ (Волинь). — Оголошено присуд у справі „Юнака". Засуджено на тюрму від одного до 6 років 27 молодих українських студентів і студенток. Як проголошено присуд і випроваджувано засуджених, публика виявила своє невдоволення зприводу такого засуду. Поліція перевела негайно арешти серед публики.

Засуджених судили за державну зраду, себто за приналежність до ОУН.

УКРАЇНСЬКІ ТРУПИ НА ДНІСТРІ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Як тільки Дністер покрився ледом, зачали доносити про нові випадки постріляння совітською прибережною сторожею селян, котрі намагаються перейти Дністер і втекти з совітського пекла. Недавно втікали 7 селян, з котрих двох убито, а 5 таки дісталися на румунський беріг.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ У СТОКГОЛЬМІ.

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — Дня 16 грудня відбувся в головній салі стокгольмського музичноісторичного музею, що стоїть під зарядом лєктора Тобіяса Норлінда, вечір української народньої пісні, на якому виступив крім інших артистів славний оперовий співак Модест Менцінський, котрий відспівав 12 народніх пісень. Зміст поодиноких пісень передавав за кожним разом лєктор Норлінд. По концерті відспівано український національний гимн. Як рознеслися перші акорди, вся публика встала з місць і стоячи вислухала український гимн.

ХТО МАЄ УКРАЇНСЬКУ БАНДУРУ?

СТОКГОЛЬМ. — Артист Модест Менцінський запитує, чи хтонебудь з Українців не має до продажі української бандури, яку він хоче закупити для шведського музею. Повідомлення враз зі світлиною бандури і ціною треба слати на адресу редакції „Нового Часу", Львів, Боїмів 4.

ГАРКАВЕНКО МИСТЦЕМ СВІТА.

БЕРЛІН. — Змагун Олександер Гаркавенко здобув при змаганнях за світове чемпіонство мистецтво світа, поконавши дня 20 грудня другого кандидата на мистця світа, Пінецького. Берлінська українська кольонія витала побідника ентузіястично.

ЩО ПИШУТЬ ПРО АРХИПЕНКА В КРАЮ.

ЛЬВІВ. — У фейлєтоні „Нового Часу" про мистецьку виставу українських артистів, що обєднанні в Асоціяції Незалежних Українських Мистців, пишеться, що творчість Олександра Архипенка має для мистецтва 20 віку таке значіння, як винаходи Марконія або теорії Айнштайна.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАВЖДИ АКТУАЛЬНА СПРАВА

Матеріяльні вимоги на піддержку нашого народнього життя є величезні, а жерела приходу на ті потреби мінімальні. Дотого з кождим роком стаємо біднішими як через загальну економічну депресію так, особливо в краю, через матеріяльний визиск з боку тих, що мають силу і владу. А коли ми і в таких важких обставинах ще й далі можемо вдержувати наші ріжні інституції й піддержувати визвольну боротьбу, то це тому, що ми стали свідомішими й щедрішими.

Є в нас багато потреб, яким треба пособити. Вже сама гуманність наказує подбати за інвалідів і політичних вязнів. Не можнаж лишити їх без опіки того народу, котрому вони так вірно служили і служать. І не можна забути за голодуючу Україну. Певно, що ми не є всилі їй допомогти в такий спосіб, щоби вратувати міліони потребуючих. Але всежтаки поміч збирати треба, бо треба принаймні мати фонди на видання ріжними мовами книжок, у яких можна би представити червоне варварство на Великій Україні.

Та є одна інституція, яка теж не може бути забута, без огляду на це, які не булиб наші інші потреби. А тою установою є Рідна Школа в старім краю.

Нам здається, що ми самі в Америці почувалисяб дуже ніяково, якби ми не сповнили супроти Рідної Школи свого різдвяного обовязку. Якби ми не колядували на Рідну Школу, то здається, що булоб так, начеб ми Різдва не святкували. Бо піддержувати Рідну Школу і на неї колядувати вже ввійшло в дійсну традицію американських Українців. Ходити з колядою на Рідну Школу це тесаме, що в листопаді влаштовувати Листопадове Свято, у січні Свято Злуки, а в березні Шевченківське Свято.

Рідна Школа знайшлася тепер дійсно в розпучливім положенні. Головна управа звертає увагу всього нашого громадянства, щоби воно взяло під увагу такий траґічний момент, який може наступити, а яким буде ліквідація установ Рідної Школи.

Різдвяна коляда становить підставу існування Рідної Школи. Це є майже одинокий час, коли і ми в Америці памятаємо на ту інституцію. На неї не можемо забути і цього року. І не можемо допустити до такої моральної програної, якою булоб замкнення Рідної Школи з тої причини, що наш нарід не зміг удержати своєї власної шкільної установи. Інтерес нашої визвольної боротьби і нашого престіжу перед світом вимагає, щоб Рідна Школа була за всяку ціну вдержана.

ДИСПРОПОРЦІЯ СЛІВ І ДІЛ.

(Замісць відкритого листа Українця з Волині до п. Станислава Лося).

(Надіслане до „Свободи").

I.

Підхід польського громадянства до української проблєми, здавалось би, значно змінився, якщо порівняти, напр., сенкевичівську трильоґію, або писання Коссак-Щуцької ось хочби з недавніми публікаціями гр. Станислава Лося. Там — лише фантазії і про польський месіянізм на „Диких Полях," трохи, що-правда, затьмарені жахливим „відмем" самостійної України; тут — трактування українського народу вже як самостійного культурно-політичного чинника зі своєрідними духовими цінностями та особливою місією у колі інших націй. Тому персонажі Сєнкевича нібито в імя вищої культури, за носіїв якої вони себе вважають, „огнем і мечем" несли свою національну ідею й накидали її українському населенню; зате п. Лось застановлюється вже над основними тенденціями у розвитку української проблєми та її відношенням до польського державного інтересу. Він приходить теж до висновку, що пересварені між собою, але споріднені Польща та Україна разом лежать на пограничу двох світів — Европи й большевицької Евразії, та що цілим укладом свого життя, психічної структури й своїх національних культур тяготіють до европейського християнського Заходу, — тому є природніми союзниками проти комуністичної небезпеки зі Сходу. Отже, на думку п. Лося, польський державний інтерес виключає нині старі методи „огнем і мечем", — навпаки, вимагає того, щоб Українці освідомили свою національну місію й протиставилися ідеольоґічно Сходови: тимсамим вони зрозуміють історичну конечність стати поруч із Польщею на східньому фронті европейської цивілізації, зрозуміють погубність порахунків з Поляками в обличу спільного ворога, й провадитимуть свою політику так, щоби льокальні й хвилеві конфлікти з природнім союзником не гальмували їхньої „великої національної політики" — супроти совітського світа. **(Ст. Лось. „Міжнародне положення Польщі та галицькі Українці"**, стор. 68).

Треба признати, що ця арґументація проста, льоґічна й тому навіть гарна, а для польської сторони ще й... вигідна. Українці, мовляв, повинні поводитися так, щоби — „польський загал переконався, що, зуживаючи частину енерґії на боротьбу з українськими змаганнями, і зуживаючи майже цілу енерґію українського громадянства на боротьбу з державою, зуживає енерґію... природнього союзника" **(стор. 70)**. Отже Українці мусять показати, що для Польщі вони є бажаним союзником супроти східнього імперіялізму; зате Поляки дадуть (або й ні!) себе „переконувати", одначе самі можуть нічого не робити для поладнання відносин. В кожнім разі можна триматися засади Столипіна — „сначала успокоєніє, а потом реформи"... Але що буде, коли „переконуючих" арґументів все буде замало — і Сагайдачного, і Виговського, і Петлюри? Що буде, коли друга сторона ніяк не дасться переконати, а за той час знищить усі культурні здобутки „природнього союзника" — те підложе, з якого виростає свідомість національної місії? Таж тоді „союзник" ніколи й не освідомить собі тої своєї великої національної політики (протисовітської) й своєї ролі союзника (Польщі), співвласника „Славянського моря" на Балтику, а навіть „української Ґдині" (як пише гр. Лось)... І, замісць протиставитися Сходови, п. Панейко і далі спокушатиме Українців перспективою подібного (тільки вже з Москалями) „співволодіння" Уралом, Соловками, Сибіром, а навіть побережем Пацифіку!...

Отже 1) **підхід** до української справи у п. Лося є без порівнання глибший, ніж досі це виступало в польській публіцистиці; одначе — 2) **рішення** проблєми у нього надто однобоке, значить — невистарчаюче. Бо й справді: поки одні будуть „переконувати", а другі лише „переконуватися", життя йде вперед, історична прірва між ними поглиблюється, і може незабаром дійти до того, що не буде вже охочих ні переконувати, ні переконуватися. Такий практичний політик, як п. Лось, знає, що союзниками робить людей зовсім не кровна спорідненість, а тільки спільний інтерес. І коли цей інтерес лиш у теорії — не промовляє до переконання.

Галицькі Украніці, до котрих головно звертається гр. Лось, своє становище до його поглядів зясували; з черги нехай буде дозволено мені висловити думку незалежного українського громадянства Волині.

II.

Отже цілком вірний підхід п. Лося до проблєми польсько-українських відносин є вислідом його історіософічних розважань: п. Лось передовсім звертає увагу на однакові завдання обидвох народів, що покликані стояти заборолом европейської культури на Сході. Польська публична опінія має до вибору одно з двох: або Українців у Польщі зовсім нема, і взагалі — „нема Русі, єст тилько Польска і Москва", — або, якщо вони таки є, то — як частина одного великого народу, вони правдоподібно мають якісь свої національні ідеали, і треба тільки „зорієнтуватися" (як каже п. Лось), чи їхні ідеали не порушують польських життєвих інтересів.

Мусимо зазначити, що історія народів укладається далеко не завжди під диктат політично-економічних потреб, — навпаки, часто свідчить про перевагу чинників зовсім не матеріяльної натури (яскравий приклад — боротьба ґітлєрівської Німеччини з жидівством). В добі перецінки цінностей і загальної кризи не так економічної, як передовсім духової та моральної, взаємини поодиноких націй здебільша є висловом засадничої й глибокої боротьби національних характерів, **боротьби світоглядів.** Нація, це — соборна Особистість понад час і простір, яка жиє своєрідним життям, у котрому своє питоме світовідчування, питоме реаґування на зовнішні впливи, питомий національний характер — разом творять окремий світ, а в історичній перспективі будують своєрідну національну культуру, нашу „земну вічність", як казав Фіхте. Тому й відносне значіння кожного народу зростає, відколи він висуває свої вищі цілі, освідомлює їх собі як свою історичну місію і йде до неї своїм окремішним шляхом. Інакше кажучи: життєздатність нації, її значіння і внутрішня міць безпосередньо залежать від ідеольоґічної підстави, створеної національним колективом.

У своїй недавній студії — **„Церква і націоналізм"***) я підкреслив ґенетичну спорідненість релігійних і національних почувань, і вияснив, що нормальний розвиток народу спирається на містичній вірі його в свою правду, в абсолютну цінність свого національного ідеалу, — нарешті, що цей колективний загально-національний ідеал мусить відповідати психіці народу, його історичним і ґеополітичним умовинам. І тільки нарід духово самостійний є здатний також до самостійности державної і може сповнити свою ролю у світі як носій своєрідних духових цінностей.

Коли зважимо, що більшість українського народу мусить жити спільним державним і культурним життям з Москалями, то ще яскравіще видніє факт, що Українці відріжняються від Москалів і своєю вдачею і загальним світоглядом і особливостями своєї духової культури. Докладно я це зясував у згаданому вже збірнику. Зокрема Москалів ціхує матеріялістична ментальність, що була причиною взагалі матеріялістичного духа і шовіністичних домішок в офіціяльнім московським православію, звідки також буквоїдство й обожування зовнішньої сторони релігії. Знаною є ворожість Москалів до Европи та европейської цивілізації; далі — максималізм у способі думання і звідси — хитання між крайніми рішеннями, опльовування сьогодні того, що було святим ще вчера, моральна хиткість; нарешті — колективістичні тенденції у господарському („община") і родинному („снохачество") житті, нахил до ніґілізму і песимізму. Але в той же час монгольська впертість і самозакоханий націоналізм Москалів пхає їх на підбиття цілого світа — то під гаслом „вселуженія человечеству православієм" (Достоєвський) то в імя світової революції (Лєнін). Звідси — патос „Третього Риму", або „Третього Інтернаціоналу": одно і друге, це — дві сторони тоїж самої націоналістичної ідеольоґії, й тому большевизм є природнім завершенням російської історії. А православна культура докотилася на російському ґрунті до самозаперечення, до урядового атеїзму — бо у Москалів, як каже Мінський, від самого початку „вєра предков родилась больною..."

(Далі буде).

Д-р Арсен Річинський.

*) Вона ввійшла як окрема стаття до мого збірника — „Проблєми української релігійної свідомости", — сконфіскованого польською владою.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

РОСІЯ МАЄ НОВОРІЧНЕ ЩАСТЯ.

В анґлійськім "Who's Who", що подає життєписи жиючих осіб, знайшовся у виданню за рік 1934. життєпис Йосифа Візаріоновича Джуґашґірлі, що звичайно називається своєю партійною „кличкою" Сталін.

У тім самім виданню вперше згадано придуману рисівником Волтером Дисні відому миш Микі Мавз.

Як Білий Дім признав Росію за рівну Америці, а анґлійське „Гу'с Гу" признала Сталіна нарівні з Микі Мавз, то чи можуть Москалі ще щось більше собі бажати?

ХАБАЗЗЯ В НІМЕЦЬКІМ НАЦІОНАЛІЗМІ.

Мінхенський кардинал у своїй новорічній проповіді остерігає нмецьких католиків перед викривленнями німецького націоналізму пропаґаторами націзму.

Кардинал осуджував широко популяризовані думки про вищі прикмети старинних Німців. Він показував, що старинних Німців нема за що ідеалізувати. Їх суспільна орґанізація стояла низько: вони не вийшли були поза найпростіщий спосіб орґанізаці, який спихає працю на слабшу частину суспільности, на жінки або поконаних у війні людей. Старинні Німці були ліниві, любили братовбивчі війни та попускали волю жадобі їсти й пити.

Кардинал зливає холодною водою всі балачки про вищість Німців над іншими народами. Цій пропаґанді кардинал протиставить релігійне поняття рівности людей перед Богом. Цю засаду рівности народів кардинал уважає основою християнської релігії.

ЩЕ ОДИН ВИБРАНИЙ НАРІД.

В одному місці своєї новорічної проповіди мінхенський кардинал робить болючу для „націс" увагу: він порівнує старинних Німців зі старинними Жидами. Каже кардинал, що коли Німці лінюхували, вели братовбивчі війни та пиячили, Вавилонці мали вже правильні почтові сполучення, а Жиди мали вироблену систему шкільництва.

Згадка про Жидів у проповіді проти думок про німецьку вищість мусить пригадати думки про жидівську вищість. Ці думки прибрали специяльну форму: релігійну думку, що Жиди вибраний нарід.

Очевидно, це не було ділом кардинала говорити про цю думку в проповіді до християн, але Жиди вже нераз осуджували цю думку як абсурд. Померший недавно німецький письменник, Жид, Якоб Васерман, ясно осуджував жидівські претенсії бути вибраним народом в усіх часах і в усіх своїх клясах.

З КОСМОПОЛІТИЗМУ ФРАНЦУЗА ВИЛІЗЛО ФРАНЦУСЬКЕ ШИЛО.

Каже Американець Ґленвей Вескот, що французький письменник Поль Моран, добре відомий як подорожний по світі, виступив недавно проти подорожування по світі. Моран, як кажуть, кричав: „Хай жиє Франція! Геть з усіми іншими краями!"

Каже Американець, що Французи відомі доматори, але щоби на такі оклики пускався розумний чоловік, та ще відомий зі свого космополітизму, на це вже треба, щоби його націоналізм став смішною справою.

Кождій людині звичайно її край видається найкращим, але розумна людина розуміє, що іншому народови найкращий його край. Треба викривленого патріотизму, щоби думати, що мій край має бути найкращим не тільки мені, але й іншим.

I. И. М.

СТАРІСТЬ БЕЗ ДІТЕЙ

— Ні, ми не будемо ніколи мати дітей. То завеликий тягар і завелика жура.

Від самого вінчання, а може бути, що ще навіть вчасніше, вічно говорило собі це подружже Бурденбоа.

А щоб оправдати совість, пані Бурденбоа все додавала:

— Зрештою не лише це. Ми також якось привикли би вставати серед ночі та до того, щоби нам діти нищили ріжні річи й розкидали забавки по всій хаті. Та тут є ще недуги й всякі недостатки, які переносять ті малі сотворіння. Ми жилиб у вічному страху, що втратимо їх. Задля їх щастя я вже радше волю не мати їх.

* *

І не мали дітей. Та з часом пані Бурденбоа стало якось дивно скучно. Годі вічно кудись ходити;, мусить чоловік деколи остатися й дома. А в такі вечорі їх хата виглядала страшно пуста. Недоставало чогось, якась жура, якісь виправдання, чоловік рад би роздати трохи тієї любови, тієї щирости, яку носить у собі. В душі пані Бурденбоа була пустка, а в нього також, як він сам признавався. Він піддав спосіб.

— Ми моглиб мати пса, або може булоб дуже приємно, колиб ми взяли щенятко. Воно буде бавитися, скакати, любити нас. А займатиме лише стільки місця, скільки йому дамо. Коли воно нам навкучиться, попросту віддамо його прислузі

Пані Бурденбоа пристала на це та згодилася попробувати. Чому їм не взяти якесь сотворіння, про яке будуть дбати, яке пеститимуть, коли не матимуть іншої роботи. Радилися лише над тим, що то взяти би.

— Пса не хочу, — сказала вона. — Пси занадто гамірливі та неспокійні. Чи можеш уявити собі пса, як нам уганяє по хаті? Таж то годіб жити.

А кітка занадто самолюбна. Оставила би нам сліди своїх пазурів на всіх фотелях.

— Тож що зробимо? — зітхнув чоловік. — Таж не можемо взяти крокодиля.

— А чи не могли би ми виховувати малпу. Я якосьтут бачила одну. Мала маленьке лице... очі... була така люба, а маніжилася наче дитина.

І запала велика постанова. Пані Бурденбоа заніщо в світі не хотіла бути матірю. І воно тепер пімстилося на ній. Того дня, коли Киприян (мусіли малпі дати імя) розгостився в їх хаті, прилагодили справжнє свято, наче на уродини. Щасливі власники малпи малощо не розіслали запрошень приятелям і знайомим.

— Воно цікавіше та не завдає стільки клопотів, що дитина, — сказала пані Бурденбоа, щоб обманути саму себе.

*

Сказала це першого дня, одначе скоро, розчарувалася. Киприянови не виколювалися зуби, він був такий дивний, викрикав, маніжився, хотів, аби його годували, щоби журилися ним. Увесь день присвятили йому, ніхто не міг дати собії з ним ради.

Вже не згадувати про те, щоби вечеряти в гостинниці, або щоби провести вечір у театрі. З ранку до вечора та з вечора до ранку мусіли сидіти в хаті та журитися малпою.

Додайте до того, що Киприян був слабовитий та ніжний, що аж страх. І що вічно треба було журитися його здоровлям. Годі було навіть подумати, щоби малпу пустити до інших кімнат. Зчинила би справжнє пекло, а пані Бурденбоа не могла би жити без неї.

І вони стали вже погоджуватися, що ціле їх життя, заняте Киприяном, стало вже майже нестерпне. Треба було щось робити.

— А колиб ми так узяли якогось фаховця, наприклад якусь пістунку — піддав думку пан Бурденбоа, трохи стидливо.

— Так, пістунку, дуже добре. — притакнула пані Бурденбоа. Вона була рішуча в постановах. — Киприянови дуже потрібно особи, що привикла до дітей. Той Киприян хоче, щоби про нього дбати майже таксамо, як про дитину.

— Та ця малпа, то також свого роду дитина, — промимрив пан Бурденбоа. — Гадаєш, що вона слухала би пістунки? Вона могла би вважати це... гм... пониженням.

— Як би то сказати? — спиталася жінка, здвигнувши плечима. — Що торкається розуму, то Киприян варта стільки, що всі діти в світі. А потім платня.

— Добре. Одначе я всетаки гадаю, що пістунці треба би обережно сказати, яким то немовлятком вона має занятися.

— Нічого. Ти мені полиши цю справу.

Обійшли бюра посередництва прислуги та підшукали дуже добру пістунку, одначе не зважилися відкрити їй своєї тайни. І хоч були такі ніжні для цієї малпочки, побоювалися, що можуть виглядати смішно, і воно їх хвилювало.

— Маємо час сказати їй це дома, як їй представимо Киприяна, — сказала пані Бурденбоа. — Він такий любий, що пістунка зараз полюбить його. Як лише чоловік пізнає його, мусить його цінити.

Чоловік згодився та разом із жінкою трохи якийсь несвій пішов шукати пістунки.

Як вона зрозуміє це?

Прийшла. Треба було сказати, що і як. Ні чоловік ні жінка не важилися сказати цього. Не могли підшукати відповідного слова.

— А де дитинка? — спитала пістунка скоро, наче хотіла показати своє зацікавлення.

— Ходіть подивитися, — промимрила пані Бурденбоа, якій було страшно ніяково.

Відвела пістунку до колиски, бо Киприян мав колиску. В ній лежав спокійненько під ковдрою Киприян. Лише його лице з вибалушеними очима, з шапочкою на голові, визирало зпід ковдри.

— Ось дитинка. Правда, що гарна? — озвалася вкінці пані Бурденбоа.

Та слова ледви пролазили їй з горла, така була схвильована. Не менше схвильований був чоловік. Що то скаже пістунка? Запізно зрозуміли свою глупоту. Вони ждали, що пістунка ось-ось вибухне з обурення. Та до вибуху не прийшло. Пістунка приглядалася малпочці мовчки, спокійно. Потім звернулася до пана й пані, вдивилася дуже в пана Бурденбоа. Це його бентежило.

І з її уст впали нещасні слова:

— Ах, яке воно подібне до тата! — озвалася нараз.

— То я малпа! — скрикнув пан Бурденбоа. Йому вже всього того було забагато.

Відвернувся та вийшов із хати. Вернувся щойно пізно вечором. Був якийсь загадочний.

* *

На другий день пан Бурденбоа у супроводі доглядачки зі сиротинця Сен-Етієну привів двоє здорових близнят. Їх знайшли одного дня перед ворітьми сиротинця. Близнята віддав він пістунці.

Пані Бурденбоа дуже полюбила дітей.

— Боже, яке то було звичайне — зітхала нераз пані Бурденбоа. — Треба було лише подумати про те! А ми купили Киприяна.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

БІНҐЕМПТОН, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 21, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в середу, 10 січня, в годині 7-мій вечером, в Укр. Гром. Домі, 43 Довнс евеню. Кождий член обовязково має прибути на ці збори, бо будуть рішатися важні справи, як тіж буде звіт урядників за рік 1933. — М. Гудзик, пред.; П. Садовський, кас.; І. Сеник, секретар.

Пані (на вулиці до полісмена): Перепрошую вас, де я мушу йти, щоби боронитися в справі душогубства мого чоловіка?

РІДНА ШКОЛА.

Не буде ніякого перебільшення коли відважимося ствердити, що найважнішою установою на українських землях є під теперішню пору — **Рідна Школа.** Під гаслом виховання молоді — охоплює її діяльність і старше громадянство.

Ви там на чужині маєте добру нагоду запримітити, які будуть наслідки, коли в пору не звернути уваги на виховання молоді. Без рідного впливу тратить ця молодь серце для свого народу, відвертається від нього, а коли доросте, вона не буде берегти національних надбань своїх батьків. Треба ту молодь нагріти любовю і теплом для свого народу та охотою хочби до найбільшого пожертвування для своєї нації.

Не має слушности замітка, що український нарід не має школи з чужого впливу бо — мовляв, він жиє у збитій масі на власній землі; бо він видержав у минулому натиск чужинецької культури. Сьогодні інші, далеко доцільніші, уняті з систему, засоби для денаціоналізації. І коли сьогодні наш нарід на своїх землях не то що не подався, але завзято боронитьcя, то без переборщення — це в перший мірі завдяки Рідній Школі. Вона одинока веде тепер послідовну річеву, хоч не для кождого ока видну боротьбу за душу дитини. Якби не широка, вперта діяльність Рідної Школи в 1932 і 1933 рр. за переведення всенародного голосування (плебісциту) за українську школу; якби Рідна Школа була не вспіла зрушити чверть міліона батьків, щоби вони заявилися за українську школу для своїх біля пів міліона дітей; — то ледви чи було би можна собі бодай подумати, щоб українська маса в теперішности, чи в будучности, рішилася на жертви за чисто духові цінности. А жертвами твердне і кристалізується характер; на жертвах закріплюються здобутки.

Особливші наші політичні умовини такі, що Рідна Школа не може вдоволятися самим освідомленням та оживленням мас. Вона мусіла відкривати свої власні українські школи, які утримує з дарів народу. А було тих шкіл усякого роду в 1933 році — 345. Під виховним впливом своїх учителів, під оком цілого громадянства стояли під безпосереднім виховним наглядом Рідної Школи біля 23 тисячі української молоді. Чи уявляєте собі, яка це велика армія свідомих громадян!...

Правда, можуть знайтися люди, які все ще поважаться піднести якісь заміти проти Рідної Школи. І це не диво, коли зважити, що в людському роді є вже вроджені характери з прикметою вічного невдоволення, які зовсім не числяться з умовинами життя, які воліли би робити хвилевий жест і... впасти без реальної помочі для свого народу. І на ясному сонці знаходять плями. Можуть Рідній Школі робити закиди якісь засліплені партійники, або явні чи замасковані вороги національної ідеї. На ділі — Рідна Школа до цієї пори не завела тих надій, задля яких її нарід тримає. Можна сміло ручити, що й у будучности не заведе. — Бо тоді ці надії перестали б істнувати. Це ясне.

Там, на еміграції — маєте деякий досвід у тому, скільки коштує удержання приватної школи. Але коли українські школи в Злучених Державах і Канаді здебільша з одним учителем, який завсіди має ще інше заняття; коли ті школи поміщені в такій кімнаті, яка є до розпорядимости; — то на основі тутешніх шкільних законів мусимо мати таке приміщення, яке признасть державна комісія за пригідне. Мусить бути така скількість учителів, як це приписано; мусять бути такі шкільні научні прилади й стільки їх, як це постановлюють шкільні приписи. Ба, що більше: у школах Р. Ш. вчиться здебільша сільська і робітнича біднота, якій нерідко треба давати книжки, шкільні прилади а навіть одіж, снідання, чи й обіди. Не дурно видатки Р. Ш. в 1933 році винесли три міліони злотих.

Очевидно, що такої суми не встані зложити український нарід з Галичини на одну інституцію. На Волинь і до цієї пори не можемо перекинутися через становище влади. Якраз маємо тепер з того приводу справу в Найвищому Трибуналі, але хто знає, коли і як буде вирішена. Господарські відносини в нас не дадуться навіть очеркнути. Є краї, в яких вивласнюють і роблять наймита з власновільного хазяїна; а є краї, які волять полишити своєму громадянинові назву „вільного господаря", але забрати в нього ввесь прибуток його праці. Безробіття в нас відсотково чи не більше, як в Америці. Тому Рідна Школа, як у Централі так і філіях, попала в довги при своїх найбільших ощадностях. Та вже найпекучіший довг — це не довг вдячности своїм працівникам, але незаплачені суми на удержання вчительства за останні три місяці. Якби не висока ідейність тих працівників, то просто не можна би зрозуміти, що їх тримає в службі Рідної Школи, коли вони не мають чим заплатити нічлігу, не мають на кусочок хочби сухого хліба, а при цьому виставлені на всякі удари з боку влади на своїх висунених громадських позиціях.

Не менше страшні є всякі вірителі, між якими найгрізніший — державний Пенсійний Інститут. Він погрожує ліквідацією майна Рідної Школи. Тоді впала би ця інституція, яка від 52 літ показувала народови, що це є справа національного виховання; інституція, без якої шкільна влада робила би сьогодні в шкільництві без ніякого стриму, що захоче. А що було би тоді з нашою молодю, особливо з тими 23 тисячами дітвори, що вчатся в Рідній Школі? Що сталось би в недалекій майбутности з усім, що наш нарід створив і виплекав?!

Здаємо собі добре справу з наслідків, які потягнула би за собою матеріяльна руїна Рідної Школи. Інші противности нам не страшні, бо ми вже загартовані в боротьбі.

Ці то незавидні відносини, які запанували в нашому краю, примушують нас звернутися до Вашого розуму і серця. Хочемо мати чисту совість, що зі свого боку ми в пору розкрили той стан, який заістнував у Товаристві Рідна Школа, **за долю якого відповідає не тільки покликаний провід, але ввесь нарід.**

Небезпека велика; загроза дуже поважна. Ми знаємо, що там у себе Ви мали і маєте великі видатки, що у Вас також виростають щораз інші пекучі потреби. Але може незайвим буде, коли позволимо собі звернути Вашу увагу, що по утраті підстав у Рідному Краю й Ваші змагання були би пропащі; що не всі справки, якими піклується еміграція, є однаково важні, скажемо — засадничі. Деякі можуть без шкоди підождати, деякі можна відложити. Але не можна відложити чинної журби за майбутність народу.

Знаємо Ваш патріотизм, знаємо Вашу відданість Рідному Краєви, знаємо Вашу високу жертвенність, знаємо про це, що Ви раді би частину свого серця віддати для рідної справи. — Віддавайтеж це серце на справу, без якої все інше ослабне.

Звичайно Рідна Школа зазнавала у Вас особлившої прихильности з нагоди Різдва Христового. Зазнавала її у визначній грошевій помочі з нагоди т. зв. „Коляди". Не сумніваємося, що так буде й тим разом.

Хочемо вірити, що сучасне покоління не стане добровільним гробарем найбільшої справи, яку по визвольній війні створив український нарід; навпаки — хочемо вірити, що теперішний матеріяльний стан Рідної Школи, це тільки хвилевий недогляд того покоління. Маємо підстави вірити, що це покоління, хоч розсипане по всіх усюдах, схоче і зуміє бути розумним будівничим і керманичем будучої долі Українського Народу.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ":

Лев Ясінчук, начальник організації; **о. Олекса Базюк,** заст. голови; **д-р Мирон Коновалець,** секретар.

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДИ"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

виконує:

ВСЯКІ ДРУКИ ЯКНАЙКРАЩЕ, ЗАВСІГДИ НА ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.

ДЛЯ ТОВАРИСТВ, ПАРОХІЙ, СІЧОВИХ СОТЕНЬ, ГУРТКІВ, БРАТСТВ І ДРУГИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ТА ДЛЯ ПООДИНОКИХ ОСІБ ВИКОНУЄМО ВСЯКІ ПОТРІБНІ ДРУКИ.

MANUFACTURERS TRUST COMPANY

Загальний звіт зі стану з кінцем ділового дня 30 грудня 1933.

RESOURCES

Cash and Due from Banks	$ 77,158,461.23
U. S. Government Securities	118,760,651.64
State and Municipal Bonds	29,706,092.02
Other Investments	44,526,009.14
Loans and Bills Purchased	158,062,886.03
Mortgages	25,730,421.69
Banking Houses and Other Real Estate Equities	20,562,921.68
Customers' Liability for Acceptances	23,269,048.25
Acceptances of Other Banks Endorsed	6,548,808.33
Accrued Interest and Other Resources	2,827,743.52
	$507,153,043.53

LIABILITIES

Capital	$ 32,935,000.00
Surplus and Undivided Profits	10,297,483.19
Capital Notes	25,000,000.00
Reserves	25,691,281.10
Dividend (Payable January 2, 1934)	411,687.50
Outstanding Acceptances	24,449,990.41
Liability for Acceptances of Other Banks Sold with Our Endorsement	6,548,808.33
Deposits	381,818,793.00
	$507,153,043.53

HARVEY D. GIBSON, *President*
Head Office: 55 Broad Street, New York City

Member New York Clearing House Association
Member Federal Reserve System

СТУДЕНТИ ПРО ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД

Українська Студентська Корпорація **„Зарево"** в Римі, при співучасти уповноваженого представника Центрального Союза Українського Студентства на Італію, зібрана дня 1. листопада 1933 р. у 15. річницю проголошення Української Державности на ЗУЗ, заявляє в імені українського зорганізованого студентства в Італії слідуюче:

1. Листопадова річниця проголошення Української Державности на ЗУЗ є для українського студентства одним з дороговказів на шляху соборного революційного чину здобуття Української Держави.

2. Продовженням традиції і легенди визвольних боїв за столицю ЗУЗ вважаємо боротьбу, ведену під проводом та гаслами українського революційного руху.

3. Тільки одностайна боротьба цілої української нації проти історичних ворогів української державности доведе всіх до здійснення великого заповіту поляглих лицарів: Самостійности та Соборности.

4. Теперішній стан поневолення на українських землях та боротьба, яку ведуть східні українські землі (СУЗ) та ЗУЗ проти історичних ворогів, Москви і Польщі, це дальший стан віковічної боротьби за Українську Державність.

5. Останньою зброєю Московщини проти ні на хвилю невгаваючої активної боротьби Української Нації з московськими намаганнями поневолити Україну політично, культурно та економічно є плянове винищування українського населення при помочі голоду та політичного терору.

6. Всесторонній розвиток СУЗ та усунення голоду на цих землях можливі лише по побіді Української Нації над Московщиною та відновленню Української Соборної Держави.

7. Стихійна боротьба СУЗ проти Москви та її кольоніяльної політики на Україні є співучастю населення матірного пня Нації у Всеукраїнській Національній Революції.

8. Одиноким рішучим засобом помочі поневоленим братам на СУЗ є чинна співучасть усіх українських земель під всіма ворожими займанщинами у революційній боротьб проти історичних ворогів України за Українську Самостійну Державу.

9. Для Українського Студентства, ідейного нащадка Січового Стрілецтва та Крутянських Героїв, Українська Національна Революція є одинокою ціллю та змістом життя, одиноким шляхом за здобуття Української Соборної Держави.

10. Українське Студендство в Італії проголошує свою **солідарність** з усім українським студентством та молоддю на українських землях і вигнані, **зокрема з Українським Студентством та Молоддю СУЗ,** що як пробоєвики Української Національної Революції, не зважаючи на голод, тюрми та смерть, здійснюють великий ідеал: Української Соборної Держави.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЙОНҐСТАВН, О.

Листопадове Свято й протестаціне віче.

В неділю, дня 12. листопада 1933, відбулося у нашій громаді Листопадове Свято, а заразом запротестовано проти дикої системи червоної російської комуни.

Свято зачалося богослуженням в обох церквах, де були виголошені відповідні проповіди і відправилися панахиди за поляглих героїв за волю України. Пополудні відбулося свято в українській галі під ч. 525 В. Раєн Евеня. Свято розпочав хор „Боян" при католицькій церкві Пресв. Тройці відспіванням американського гимну, а потім відкрив свято короткою промовою п. Мартин Бурка, предсідник святочного комітету, а заразом заповів дальший порядок програми. По цім хор „Боян" під управою п. Кухтина відспівав „Ви жертвою в бою". По тій пісні предсідник покликав до слова о. Л. Весоловського, котрий виголосив вступне слово, в якім коротко й ясно представив вагу і значіння Листопадового Свята для Українців. Потім дальшу програму І-шої части свята виповнив хор „Бандурист" з православної церкви, відспівавши 4 стрілецькі пісні. По деклямації зачато другу частину свята рефератом адвоката В. Онишкова з Пітсбурга. Бесідник говорив з запалом. Ясно змалював образ наших змагань до волі і свободи. Виразно представив затії усіх наших ворогів, котрі роздерли на четверо нашу рідну землю і важать на нашу заглату. Але не діждуться цього, сказав він, бо кров мучеників і жертв ляцького і московського звірства родить нових героїв, а нарід набирає чимраз більше національної свідомости і жертвенного духа, якого вже ніхто не загасить і не задушить. Промовець закінчив зазивом до праці і до здобуття волі та своєї незалежної держави.

По цім предсідник п. Бурка попросив про збірку на інвалідів, якою занялися покликані ним громадяни. По скінченій збірці виступив знов хор „Боян" і під умілою управою п. Л. Кухтина відспівав низку пісень, переплітаних деклямаціями наших діточок. Деклямували: п. Бойко, Ст. Павловський і М. Петрик. Між ними найкраща була деклямація „Розмова хрестів" і п. М. Петрик найкраще її віддала. В ній виявила вона просто свій вроджений декляматорський талант і відчуття серцем змісту деклямованого вірша. Милою несподіванкою для слухачів був дует „Не чужого ми бажаєм" п. І. Панькова і С. Тихоневича в супроводі пяна, а також сольо пісні „Хустина" Лисенка, яке прегарно відспівала п. Анна Кухтин. Всі вони члени хору „Боян". Ще кращою несподіванкою було скрипкове сольо п. С. Тихоневича, предсідника хору „Боян", який мусів на сильне домагання публики аж 2 рази повторювати свою гру. Цю другу частину програми закінчив мужеський хор „Боян" під управою п. Кухтина трома піснями: „Крилець", „Задзвенімо" і „Чорна хмара", з котрих вивязався знаменито.

Тепер предсідник заповів третю частину свята: протестаційне віче проти голоду на Великій Україні.

Головний реферат про голод на Україні і про злочинні змагання большевиків виголосив свіжо прибувший до нашої громади новий парох церкви Пресв. Тройці, о. І. Забава. Битком наповнена галя слухала з великим захопленням його громових слів, котрими він з природнім йому ораторським талантом малював варварство червоної Москви. Не було мабуть чоловіка на галі, якого не порушилиб його слова і ті ясні докази, котрими він зясував віковічну ворожнечу дикої Москви до всього, що українське. Рясні оплески нагородили слова милого і незнаного нам досі в Йонґставн промовця, очевидця та учасника визвольних змагань українського народу. По цім прочитано протестаційні резолюції по українськи і по анґлійськи. По анґлійськи прочитав їх наш молодий д-р В. Тимочко, уроженець м. Йонґставн, а зібрані на галі їх однодушно прийняли. Потім о. І. Забава ще раз забрав голос і виголосив кінцеве слово. Він висказав свою радість, що вся укрнаїнська громада взяла масово участь у святі і тим дала доказ, що бодай у хвилині всенародного горя всі ми вміємо лучитися в одно, та завзивав до єдности і праці. На останку хор „Боян" відспівав наш національний гимн і тим закінчив програму цілого свята.

Чистий дохід зі свята в сумі $30 вислано на інвалідів.

Присутний.

ЗБІЖЕ ГОРИТЬ.

В Буянові, пов. Жидачів, згоріла в ночі стодола зі збіжем і стирта збіжа на шкоду кн. Гелени Чарториської, власниці дібр Журавно й ін. Вогонь правдоподібно був підложений.

О. Д. В. У.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ 1934.

ЧИТАЙТЕ І ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

ВІСТНИК О.Д.В.У.

(Місячний Орган Організації Державного Відродження України в Америці).

Перешліть свою залеглу передплату на 1934 р.

Придбайте нових передплатників! Вишліть жертву на пресовий фонд! Дайте частину коляди на піддержання ВІСТНИКА ОДВУ. Поможіть поширити його так, щоб ВСІ ГРОМАДЯНИ в Америці читали наш орган!

ВІСТНИК ОДВУ виходить вже від півтора року. За той час він придбав собі поважне число читачів, не тільки в Америці, але і у всіх краях, де жиють Українці; всюди його незвичайно цінять. Він здобув собі симпатію Громадянства, яке тепер заохочує нас до видання його як ТИЖНЕВНИКА. Ми, безумовно, будемо могли це зробити, коли наші Вельмишановні Симпатики і Члени ОДВУ в цьому напрямку допоможуть нам.

УВАГА: Адміністрація мусіла піднести ціну ВІСТНИКА ОДВУ. **На будуче річна передплата ВІСТНИКА ОДВУ виноситиме $1.50, а поодиноке число коштуватиме 15 центів.** Це ми мусіли зробити з огляду на низьку теперішню вартість доляра.

Читачі, які змінюють адреси, повинні про це вчасно повідомити нас та рівночасно надіслати 10 ц. (в значках почтових) на адміністраційні розходи, получені зі зміною адреси.

Членів ОДВУ взиваємо, щоби обовязково придбали відповідну допомогу ВІСТНИКОВІ ОДВУ з нагоди РІЗДВЯНИХ СВЯТ. Памятайте, Шановні Члени ОДВУ, що тільки тоді ми будемо дійсно сильною організацією, коли будемо мати **власну сильну пресу!** Організація, яка не має своєї преси, не має бази до розвитку і не представляє собою ніякої політичної сили.

В Святочну Пору бажаємо всім ЧИТАЧАМ ВІСТНИКА ОДВУ, як і всему Національному Українському Громадянству та Членству ОДВУ: Веселих Свят та Щасливого Нового Року, як також згори дякуємо за всі жертви і передплати, які Шановні Читачі та Симпатики будуть ласкаві надіслати з нагоди Різдвяних Свят. 6

АДМІНІСТРАЦІЯ ВІСТНИКА ОДВУ.

Всяку кореспонденцію та гроші слати на адресу:

VISTNYK O. D. W. U.
P. O. BOX 13, Sta. D., NEW YORK, N. Y.

НОВІ КНИЖКИ, ЯКІ НА ДНЯХ ОДЕРЖАНО З КРАЮ

Біч, Рекс. — ЗАЛІЗНИЙ ШЛЯХ. Повість з англійського. Оправлена	1.00
Вволлес, Л. — БЕН-ГУР. Повість з часів Ісуса Христа. Книжка читана всіми народами, один з клясичних творів усього світа. Гарний стиль, цікава акція, благородні ідеали: любов Бога та рідної землі — роблять цей твір якнайбільше підхожим до поширення між найширші круги нашого народу.	$ 80
Вовчко, Марко. — ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА. Зміст: Сестра, Козачка, Чумак, Одарка, Сон, Горпина, Викуп, Свекруха, Отець Андрій, Максим Грімач, Данило Гурч, Чари, Три Долі, Не До Пари, Два Сини, Ледащиця, Від Себе Не Втечеш, Інститутка. Оправлена	1.25
Вовчко, Марко. — МАРУСЯ. Повість	45
Гаврилюк, Ілько. — ТЕРНИСТИМ ШЛЯХОМ	50
Гашек, Ярослав. — ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА В СВІТОВІЙ ВІЙНІ (Швейк на Фронті). Авторизований переклад з чеського	90
Гашек, Ярослав. — ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА В СВІТОВІЙ ВІЙНІ (Швейко в Запіллю)	90
Гомзин, Б. — ПРОКЛЯТІ ЧАСИ. В книжочці два оповідання, що сягають сюжитами в недавні часи гром. війни на Україні. Оповідання „АЖ ТАМ" більш вражаюче змістом. Варталоб цю книжечку кинути масово в кожну місцевість	20
Гребінка, Е. — ЧАЙКОВСЬКИЙ. Історична повість	80
Грінченко Б. — ПІД ТИХИМИ ВЕРБАМИ. Повість. Оправлена	1.50
Грінченко Б. — СОНЯШНИЙ ПРОМІНЬ. Повість	65
Ґеорґ, Д. — СПОМИНИ З СЕРБСЬКОГО ФРОНТУ. Дивні пригоди австрійського жовніра	85
Чернява, І. — НА СХОДІ МИ. Оповідання, опр.	85
Дерлиця, М. — В МЛАКАХ. Повість	40
Дежеліч, В. — СОФІЮ ВИБРАВ. Істор. повість з часів візант. цісарства. Перекл. М. Фірак	80
Дойль, К. — (7 книжечок): 1. Душогубство в Абей Ґрондж. 2. Пестра Стяжка. 3. Захований Клейнод. 4. Чоловік з Ближною. 5. Відтятий Палець. 6. Шість Наполеонів. 7. Танцюючі Фігурки	75
Дудко, Ф. — ГЛУМ. Оповідання	35
Дудко, Ф. — КРАСА ЖИТТЯ. Оповідання	20
Ілько Борщак—Рене Мартель. — ІВАН МАЗЕПА. Життя й пориви великого гетьмана	1.50
Кервуд, Д. — З ТАВРОМ УБИЙНИКА. Повість, пер. М. Лотоцький. Є це Книжка пригод благородного чоловіка, закинутого судьбою в дику країну північної Канади	80
Кобилянська, Ольга. — В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА. Оповідання. Розказується про молодого парубка Гриця, що кохається в двох дівчатах, з якими обіцяє женитися. Коли опісля жениться з одною — друга в розпуці шукає чар-зілля та отроює ним молодого Гриця, а сама, збожеволівши тоне на дні глибокої води. Кобилянська розробляє цю стару тему далеко глибше психольоґічно, чим її попередники.	90
Ковч. о. Еміліян. — ЧОМУ НАШІ ВІД НАС УТІКАЮТЬ	50
Кобилянська, Ольга. — ЗЕМЛЯ. Повість. Тут Кобилянська малює на ширшій картині соціяльні взаїмовідносини буковинського села XIX століття. Земля — це та вища, просто містична, сила, що складає цей невблаганий фатум, що примушує Саву вбити брата Михайла, а наймичку Анну зазнати стільки горя і сліз	2.50
Кобилянська, Ольга. — ЦАРІВНА. Героїна Наталка Верковичівна виступає тут „надлюдиною" з презирством до міщанських інтересів, з великим аристократизмом духа та змаганням до повної еманципації пригнобленої жінки. Вона шукає собі чоловіка таких же поглядів, щоб він її не пригнітив. Тому то відкидає обмежного орядина, а знаходить собі ідеал в особі скромного д-ра Марка	2.75
Курдидик, Анатоль. — ЯСНІ ВОГНІ. Оповідання. Молодий, а проте вже досить широко читачам знаний, автор проявив у цій книжці чималий талант. Велике багацтво сюжетів, добре виведений розбір душі поодиноких героїв, палкий патріотизм та свіжий чуттєвий стиль роблять цю збірочку цінним вкладом у нашу „воєнну" літературу.	20
Лепкий, Богдан. — ПИСАННЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО, з портретом автора і з нарисом його літературної діяльности, написаним В. Верниволею. Том І. Вірші, том II. Проза. В полот. опр.	5.50
Левицький-Нечуй, Іван. — НАД ЧОРНИМ МОРЕМ. Повість. Опр.	1.50
Лепкий, Б. — ПІД ТИХИЙ ВЕЧІР. Повість-казка. Опр.	2.00
Левицький-Нечуй, Іван. — ХМАРИ. Повість. „Хмари" являються цінним художним твором з рівночасно дуже важним культурно-історичним документом. Ця повість показує чим дихала і жила нова інтеліґенція, ці народники-українофіли шістьдесятих років	2.00
Леонтович, В. — ВОРОХОБНЯ й інші оповідання	45
Лотоцький, А. — КУЖІЛЬ І МЕЧ. Істор. повість з кінця 15 і поч. 16 віку. Знаний і люблений повістяр, А. Лотоцький, розказує в тій книжці про життя характерної княгині Слуцької та на тому приміри вчить нас, яке повинно бути життя благородної жінки-матери, що над усе цінить свій громадський обовязок. Книжка надається на нагороди пильности й дарунки для молоді	80
Мельник Микола. — ПО ТОЙ БІК ГРЕБЛІ. Оповідання.	35
Мельник-Матвіїв, Микола. — ЗА РІДНЕ ГНІЗДО	25
Матісен, В. — ЗАЧАРОВАНИЙ ГОДИННИК. Трапляються і в нас час до часу малі, але вартісні книжочки. Вони не лише цікаві змістом, як для молоді так і для старших, але мають у собі багато з тої краси, якої так брак у популярній дешевій літературі. До таких належить і Зачарований Годинник.	20
Мордовець, Данило. — ГЕТЬМАН МАЗЕПА. Іст. повість в 2 томах	1.00
Монкевич, Борис. — ЧОРНІ ЗАПОРОЖЦІ. Зимовий похід й остання кампанія Чорних Запорожців. Зі схемами й ілюстраціями, брош.	80
Опільський, Юліян. — ЗОЛОТИЙ ЛЕВ. Оповідання.	80

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA"
(P. O. Box 346)
81-83 Grand Street. - Jersey City. N. J.

EAGLE REGALIA CO.

Виробляє:

ПРАПОРИ, ЦЕРКОВНІ ХОРУГВИ, ЛЕНТИ, ВІДЗНАКИ, СТЯЖКОВІ ВІДЗНАКИ, БРАТСЬКІ ПЕРСТЕНІ І ПЕЧАТКИ.

Коли ваше братство, товариство чи сестрицтво хоче бути вдоволене, хай пішле нам замовлення на пробу.

Катальоги, інформації і пробні взори вишлемо Вам на ваше жадання БЕЗПЛАТНО.

298 BROADWAY. NEW YORK, N. Y.

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ

ВИЛІКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ.

Прийдіть ще нині на лікарські оглядини і вислухайте пояснень щодо вашої справи.

Научними методами я лікую успішно отсі недуги: Шкірні висипки, хронічні чиряки, нервові недуги, шлунок, кишкові й відходові недуги, загальне ослаблення, нюрайтіс (запалення нервів) і хронічний ревматизм, горло, легені, віддихові й інші недуги мужчин і жінок.

Х-Рей екзамінація крови і хемічні спроби.

Вприскування сироватки і щеплінки.

ОГЛЯДИНИ І ПОРАДА ДАРОМ. — МИ ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

DR. ZINS

медичний практик 25 літ.

110 East 16 ST. N. Y.

(межи 4-тою Евеню і Ірвінг Плейс).

ОДИНИ: Денно від 9. рано до 8. веч.; в неділі від 9. рано до 4. попол.

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ, написав В. Левицький. Драматична картина на три дії, після апокрифів. Для старших. 12 осіб. — 20 ц.
МАТИ, драма з народнього життя на 4-дії, І. Я. Луцика. 11 осіб. — 35 ц.
З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартиневича. 15 осіб — 45 ц.
ЗМІЙКА, В. Ришкова, комедія на 4 дії. 9 осіб — 50 ц.
МОТРЯ, нісценізація історичної повісти Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21 — 35 ц.
КНЯГИНЯ КАПУЧІДЗЕ, фарс на 3 дії. А. Моллер. 10 осіб — 45 ц.
ВЕЧІР НА ХУТОРІ, або **Василь та Галя.** Песа на 1 дію. 4 осіб — 20 ц.
ШВЕЦЬ ЖЕРДКА, або **Барон на Літниську.** Комедія в 3-ох діях. 12 осіб — 45 ц.
ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб — 30 ц.
СОТНИКІВНА, песа в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна" перероблена для сцени Олексою Скалозубом, 15 осіб — 40 ц.
ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб — 35 ц.
ДАНИЛО ЧАРІВНИК(або **Вратоване Супружжа,** комедія на 4 дії зі співами, 5 осіб — 25 ц.
ВОЄННА ЗАВЕРУХА, трагікомедія на 4 дії зі співами, 6 осіб — 25 ц.
ДВА ДОМИКИ И ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького, 8 осіб — 15 ц.
МАРКО СПОТИКАЙЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко, 10 осіб — 35 ц.
ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, Й. Ярославич, 6 жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях) — 30 ц.
ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка — 25 ц.
ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка, 5 осіб — 15 ц.
НОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, написав А. Данко. Осіб 16 — 35 ц.
СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях, 7 осіб — 25 ц.

Замовлення слати до:

SVOBODA, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

SVOBODA, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Збори Українського Демократичного Клюбу.

Дня 24 грудня відбулися в Українськім Народнім Домі збори Українського Демократичного Клюбу, на яких приступили до Клюбу 15 нових членів. Збори скликано в справі вибору нового уряду на 1934 рік.

Галя була битком набита. Предс. М. Ґаліновича здав разом з іншими урядниками звіт з діяльности. Звіти принято до відома з подякою урядникам за їх совісну працю. Гром. К. Пілата вибрано одноголосно предсідником на 1934 рік. Дальшого вибору не перепроваджено, бо всі заявилися за те, щоби оставсь надалі старий уряд.

У дискусії порушено цілу низку ріжних справ. Гром. Клок говорив про святкування національних свят, як от Листопадове Свято, Шевченка й інші. Студент прав, гром. Буката, говорив про потребу поглиблення патріотичних почувань між клюбовцями. Члени, які забирали голос, заявили, що будуть ревно працювати, щоби Клюб розвивався як найкраще.

Клюб має далі слідити за тим, щоби всі члени дістали горожанські папери, та щоби всі записувалися при відбиранню паперів як Українці. Клюб має стежити за тим, щоб Українців не поминано при міських роботах і урядах, а трактовано нас нарівні з іншими народностями. Клюбовці мають бути американськими горожанами не тільки на папері, але також треба їм знати добре американську конституцію й американські закони. І повинні теж завжди інтересуватися подіями на Україні та допомагати їй визволитися з ярма окупантів. І ми мусимо причинитися до того, щоби світ пізнав, що большевицько-московська неволя зробила з України — шпихліра Европи — пустиню, де люди гинуть з голоду.

М. Костів.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Звіт з діяльности УАЗО міста Филаделфії.

Місячні збори представників місцевих організацій відбулися дня 26. листопада, на яких д-р В. Ґалан, делеґат з Конґресу „Обєднання", здав звіт.

Зі звіту виходить, що „Обєднання" старається, щоби до нього належали ріжні українські організації, опріч тих, котрі за юдин гріш вислугуються ворогам нашого народу. Делеґат підносив на конґресі пропозицію, щоби по інших місцевостях Америки творились центральні управи організацій на зразок нашої, яка більшістю голосів зістала принятою й ухваленою конґресом. В справі мілітарного вишколу старшин згодилися співпрацювати: У. С. Громада, ОДВУ, Чорноморська Січ й Гетьманська Січ.

Найважнішою справою нарад конґресу була конечність українських народніх шкіл, без котрих неможливо задержати нашу молодь при свойому народі. Обговорювано провірку У. Н. Домів, істнуючих при них шкіл, та старатися засновувати їх там, де їх ще досі нема.

Д-р В. Ґалан звертає увагу представникам місцевим, що справа шкільництва филаделфійських громад являється грізною. Маємо вправді 3 дільниці, в котрих ведуться школи, але ті дільниці разом не числять більш як 150 дітей в наших школах, тоді, як статистика начислює 20,000 наших людей. Чи не є це катастрофальним станом? Отож филаделфійські Українці, а в першу черґу українські матері, хай візьмуть собії до серця виховування своїх дітей в національному дусі, віддаючи дітей до українських народніх шкіл. Управа постарається, щоб при тих школах вчили вчителі педаґоґи, котрі мусять дістати відповідну платню, та зможуть віддатись ідейно свойому покликанні. Так як є тепер, то ніхто з учителів не має змоги не то жити, але й животіти. А це не дає їм можливости сповнювати своїх завдань. Це не тільки знеохочує учителів й примушує їх шукати інших занять, але впливає дезорґанізаційно на суспільність, де місця педаґоґів займають вчителі неуки.

Громадянство Филаделфії мусить над тим застановитись та зволить живіше заінтересуватися своїми дітьми, щоби вони не пропали для нашого народу й для нас самих. Делеґати місцевих орґанізацій мають порушити ці питання в своїх дільницях та здати звіт, щоби можна вратувати наше шкільництво.

Дохід з Листопадового Свята, відсвяткованого в нашій місцевости 5-го листопада, вислано по половині: інвалідам У. Г. А. та УВО.

Члени протестаційного комітету та відпоручники після ряду відбутих зборів та масового протестаційного віча обговорювали ширше способи помочі братам на Україні. Певною являється акція Червоного Хреста, з яким управа має порозумітися.

Внесення д-ра Ґалана, щоби прочистити наші ряди від большевицької заразі, одобрили всі відпоручники одноголосно з тим, що в заряді У. Н. Домів, орґанізацій і товариств мається провести чистку, як теж рішено не дати можливости московському сміттю на ніякі зібрання в українських льокалях.

Рішено відсвяткувати Свято Злуки українських земель дня 22-го січня разом з протестом проти гнобителів України.

Збори У. А. З. О. Филаделфії, Па., мають відбуватися кожного місяця, останньої неділі в год. 7.30 вечером, під ч. 847 Н. Френклин вулиці, й треватимуть одну годину. По них будуть виклади, а деколи концерти.

Першими такими зборами, полученими з викладом, відбулися 31. грудня м. р.

Митро Пасічник, писар.

СЛОВО ПРАВДИ.

Хто батька цурається свого
І матери знати не хоче,
Не вартий він слова людського,
Не варт, що землицю толочить.

Хто нарід свій рідний ізрадить
І піде чужому служити,
Не гідний людиною зватись,
Не гідний він на світі жити.

Хто рідного брата ізрадить
І видасть у руки катам,
Той гірший від дикого звіра,
Той Юда проклятий і хам.

Любов найкраща, а над зраду
Нема поганішого плоду;
Про першу слава йде віками,
Про зраду — ганьба в рід від [роду.

Михайло Дяченко.

ВОВКИ И ДИКИ.

До староства в Коломиї прийшли звідомлення з постерунків поліції в Березові, Космачі та присілків про шкоди, які Гуцулам заподіяли вовки та дики. Дики заподіяли багато шкід у бараболях і кукурудзі, а вовки схопили останніми часами шість ялівок, два барани й одну вівцю. Коломийське староство уладило від 25. до 28. листопада велику обляву на вовків і дики в Коломийщині та Надвірянщині.

Г. Г.

СОВІТСЬКИЙ РАЙ.

Ще недавно, як я був
У старому краю;
Страх забаглося мені
Совітського раю.

Трудно було, та якось
Припхавсь в райську браму...
И вже за брамою чекіст
Злаяв мою маму.

„Ти зачем сюди прилез
До нашого краю?
Пашолка одсюда вон,
Бо січас стреляю!"

„Не стріляйте й не гоніть,
Товаришу-друже!
Яж робочий пролетар
І бідний я, дуже.

Я ще в раю не бував,
Відколи вродився,
Дозвольте хоч на момент
Йому придивиться".

Заматіркував чекіст,
Скоса подивився
І внедовзі я в тюрмі
Райській опинився.

Мордувався в тій тюрмі,
Та вкінці звільнили.
Помоливсь я тай пішов
По раю що сили.

Недалеко я бував...
Тільки з краю в раю,
Та що бачив я в ньому,
Повік спамятаю.

Душ багато у ньому,
Всі босі й голодні,
Помаленьки всі бредуть,
Бо скоро не годні.

Лиш чекісти як хорти,
По раю вганяють,
І як хто лиш крикне: Їсти!—
В небо посилають.

Там встанова вже така,
Що їсти не треба,
А хто таки вимага,
Хай іде до неба.

А до неба із раю
Коротка дорога:
Стрельнуть душу по лобу,
І пішла небога.

Хто про їжу натяка,
То ще не стріляють;
Тих лиш у рай на сам край
Жити посилають.

Оті „креси" у раю
Соловками звуться...
Гірш як в пеклі жити тим,
Що там попадуться.

Попри голод, студінь там..
Пуща непроглядна...
Кожда дужа гине там,
Хвора, безпорадна.

Ось вам і той рай, який
Вихваля голота —
Вихваляють наймити
Сталіна - деспота

Не давайтесь тій голоті
На гачок лапати,
Якже залізе до вас,
Виганяйте з хати.

Цеж шахраї-продавці
Московського хламу...
Цеж бо ті, що за рубля
Заріжуть і маму...

Обєднаймося усі
В велику родину
І берімся визволять
Лише Україну.

Бо Нація понад все,
Правдаж там, де сила,
А відомо, що лише
У єдности сила.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

СЕЙНТ ЛУІС, МО.

На голодуючих.

На поклик кир Константина Богачевського переведено в українській гр.-кат. парохії в Сейнт Луіс збірку на голодуючих на Великій Україні. Жертвували: братство св. Михаїла, від. 308 У. Н. Союза з Іст Ст. Луіс, 10 долярів; парохія рабат з розпродажі календарів 2 дол. 75 цнт.; о. Й. Ганяк 2 дол.; по 1 дол.: П. Івасишин, Ф. Бреген, П. Ломіковський, Я. Нищий, Ева Нища, Д. Сокальський, П. Шалапій, Олена Андрус, Марія Дмитрик, П. Ґолдак, В. Паращак, І. Мусяла, А. Помірко, М. Павлів; по 50 центів: С. Костецький, Роза Марфут, М. Кузів, С. Коробій, І. Якимів, Евфрозина Сисак, Параскевія Мотика,; Катерина Якимів 30 цнт. Збірка в церкві $9.85. Разом $42.40.

Коби всі Українці тут в Америці згадали в часі Різдва Христового за голодуючих наших братів і сестер у большевицькім пеклі, коби всі братства, сестритства, клюби старших і молодіжи поспішили з жертвами і занялися збірками, а особливо коби провідники наші дали почин, то бодай у якійсь частині злагодили би ми болі конаючих наших рідних на Великій Україні.

Йосиф Ганяк.

На перехододу в грудях.

Щоби прихилити якнайскорше перехододу в грудях, натріть добре груди ЯКОРОВИМ Пейн-Експелером, а потім прикрийте натерте місце фланелевим або вовняним платком. Не занедбуйте грудних проходод, бо вони дуже часто спричинюють поважні занедужання, як запалення, інфлюенца і т. п. Вживайте Пейн-Експелера якнайскорше і позбудьтеся клопоту. У всіх аптиках—35 цнт. і 70 цнт. Лише правдивий має торговельну марку Якір.

PAIN-EXPELLER

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФАРМИ, ДОМИ І БИЗНЕСА

на продаж і виміну. Дуже дешеві. Колись коштували по $4000 і $8000, а нині можете купити за $1500 або $4000. Пересилаємо гроші до краю, шифкарти на всі лінії і полагоджуємо всі краєві справи. Адреса від 19 літ та сама:

АНТІН ПАШУК,

322 N. 8th St., Philadelphia, Pa.

ВИФЛЕЄМСЬКА НІЧ!

Сценічна ораторія І. Я. Луцика, партитура о. Е. Турули, розписана на музику 12 інструментів, прольоґ, епільоґ, соля, дуети, терцети, квартети мужеські і мішані хори „a capella". З великою користю можна грати в кількох більших містах. Ціна $15.

Засяло сонце Золоте,

Народ збудився зі сну,

Протибольшевицький марш, мужеський хор, розписані голоси „a capella". Ціна $3. 3,5

W. MOROZOWYCZ,

1134 SIMPSON ST., BRONX, N. Y.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по катальоґ до

UKRAINIAN BAZAR,

170 E. 4th St., New York, N. Y.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРҐ.

Урядові години:

Від 1-3 пополудні і від 6-8 вечір.

В неділі після умови. 236

29 Morton Street, Newark, N. J.

Телефон: Market 3-4818

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР

153 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.

(межи 9. і 10. ул.)

Tel. ALGONQUIN 4-8628.

Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ. (19)

З тою думкою, щоби взяти Тарзана в свої руки за свого подруга, і знаючи добре, що як йому вдасться виминути її та дістатись до брами, він утече, Третя Жінка зближалася поволі до Тарзана. Тепер вона зовсім не звертала уваги на інших, які були в камінній кімнаті. Тарзан, не знаючи її наміру, думав, що вона збиралася напасти на нього як на небезпечного ворога, що дістався до середини її дому. Він дивився на її величезну, мускулярну постать і на велику палку, якою вона вимахувала, та думав про те, який то він безборонний.

Для людини, вродженої в пралісі, втекти перед нерівним боєм не було ніяким стидом. Тарзан був вихований у лісі, а крім цього тепер він скоро покинув усі цивілізовані звички. Перед жінкою Алалів стояв дикий звір, хитрий звір і сильний звір, котрий знав, коли йому боротись, а коли втікати. Тарзан кинув скоро оком позад себе. За ним стояв хлопчина Алалів, дрожачи зі страху.

Дальше від нього підносилася стіна загороди, величезна камінна плита, легко похилена набік. Думка людини обертається дуже поволі в порівнанню з думкою звіра, заскоченого, а рішеного на втечу. Тарзан так скоро рішився, що Третя Жінка не мала часу вгадати, що він рішився на втечу. З ним пішов хлопець Алалів. Обернувшися на пятах одним рухом тіла, Тарзан підняв хлопця собі на плечі, скочив скоро до задньої стіни і як кіт побіг по похилій стіні плити.

Тарзан приляг на плиту одним рухом, а потім опустив хлопця на землю. Далі він зіскочив за ним і оглянувся. Перший раз він побачив природній амфітеатр та печері, при вході до котрих сиділи жіночі постаті. Сонце вже спускалося на горби і скоро мала настати темнота. Він бачив тільки один вихід: отвір при долішнім кінці амфітеатру, котрим вела стежка в ліс. Туди він побіг, а за ним хлопчина.